

DÉLMAGYARORSZÁG

SZEGED: Szerkesztőség: Somogyi uccsa 22. I. em. Telefon: 13-33. Kladóhivatal, kölcsönkönyvtár és jegyiroda: Aradi uccsa 8. Telefon: 306. Nyomda: Löw Lpót uccsa 19. Telefon: 16-34. « » « » « »

Csüförtök, 1929 június 13

000

V. évfolyam 123. szám

MAKÓ: Szerkesztőség és kladóhivatal: Uri uccsa 6. Telefon: 151. szám. « » « » « »
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY: Szerkesztőség és kladóhivatal: Andrassy uccsa 25. Telefon: 49. szám. « » « » « » « »

Írítási ára havonta 3-20 vidéken és a fővárosban 3-60, külföldön 6-40 pengő. Egyes szám 16, vasár- és ünnepnap 24 fillér

A nagy halott

Van-e tragikusabb processzió, gyászosabb halotti menet annál, amikor a halott előtt nem minisztáló gyerekek csöngetyüznak, hanem a halott alkotások, elvetélt tervek, eltékozolt gondolatok gyászokórusa jajdul fel? Először meg kellett ölnie minden gondolatot, amit agyának nemesszívü műhelyében kikalapált, le kellett rombolnia minden célt, amit a tudomány művésze s a művészet tudósa maga elé tűzött, előbb meg kellett tagadnia élete hivatását, amiért élt, küzdött, harcolt és áldozott s amikor már minden együtt volt, halott gondolat, halott terv, halott szándék és halott törekvés, akkor érkezett el maga is a halál sötét kapuja elé.

Nem is az a tragikus, hogy halott tervek ciprusai szegélyezik két felől életutját, hanem az, hogy neki magának kellett elvégeznie a hóhérmunkát. Ugy indult el, mint a hármasszövetség leghivatottabb öre, benne az apai tradíció egyesült a meggyőződés hitével s ő volt kénytelen felmondani a német szövetséget. A monarchiának nemcsak politikai, de tudományos védelmezője volt s főként fiatal korában sokkal elfogadhatóbbnak tartotta az alkotmányossággal enyhített centralizmust is, mint a negyvennyolcas politika követeléseit s ő állt élére a nemzeti ellenállásnak. Magyarország sorsát nem tudta elválasztani a monarchia sorsától s ő buktatta meg azt a szabadelvűpartot, melynek egyetlen valóságos programja a dualizmus szolgálata volt. A legnemesebb liberálizmust követelte s a kurzus ideje elérkezvén vezérszerepet vállalt a liberálizmus sírásói között is. Férfikorában szembe fordult fiatalosága ideáljainak s öregkorában megtagadta férfikorának céljait és eredményeit. Ez az élet születhetett biborban, fényt varázsolhatott rá a gazdagság és szépség ragyogása, az élete mégis tragikusabb volt, tragikusabb, mint a halála.

A mai nemzedék már csak ilyen ellentétek mozaikjaiból próbálja összerakni megjelenésében törekeny, méreteiben robusztus alakját: apró ellentétekben keresi a nagy ellentétek hőségének vonásait. Honnan is vennék mértéket, amit kitöltene Andrassy Gyulának élete és pályája. Nagy emberek nem tartják már a magyar firmamentumot, nagy események nem feszítik tagra a szaharát. Shakespearei mértékkel nem szabad mérni a politika Zubolyait. Ma minden hangos szó emberi nagyságot hazudik és minden hangos tett államférfiúi elhivatottságot. A közéletünk kritikája banketti felköszöntő lett. A nagy idők után eltávoznak közülünk a nagy emberek is. S csak az ür táfong utánuk vigasztalanul s komor gyászszal.

A történelemnek élő emléke távozik közülünk Andrassy Gyulával. A nemzeti politika, a nemzeti öncélúság, a nemzeti erő nagy és szerencsétlen hérosza volt. Tudás, tehetség, a nagy név méltó viselése, tanultság és kedvtelés, — minden megvolt benne, aminek egy századrésze is elég a nagy, az átütő és döntő sikerhez. S ő mindent tudott, tudott harcolni és tudott elvonulni, tudott a hatalommal élni és tudott a hatalomról lemondani, tudott óvatossá lenni és tudott kockáztatni, tudott a király mellől bevonulni a börtönbe. — csak egyet

nem tudott soha, semmikor: elérni a sikert. Fájdalmas kudarcok, gyászos megtagadások, vigasztalan összeroppanások jelzik politikai pályájának utját s e felett a sötét ut felett példátlan nagy tudás, kivételesen világos történelmi szemlélet s csudálatosan mélyreható bölcsészeti elme ragyogott.

Talán csak, — mint az anekdóta jegyezte fel róla, — nem tudott korán felkelni, talán osztályhelyzetének tradíciói fogták le kezét s tisztánlátó szeme elé különös prizmat tartottak, talán csak vele született s idegeibe s agysejtjeibe befészkelődött elöítéletek voltak akadályai annak, hogy végzetesen elkülönítette a politikai problémákat a társadalmi problémáktól s a gazdasági problémákat közel sem engedte magához. Andrassy Gyula még abban a korban nőtt fel s annak a korban tradícióit szívtá magába, melyben a politika öncél volt, kicsit művészpódium, kicsit aréna — a maguk szórakozására. Egy nagy garden-party volt

olykor a magyar politikai élet s a választók csak a hajtók szerepét töltötték be. Maguk szórakoztak s ha egy-egy eltévedt golyó beleszaladt a hajtó mellébe, életjáradékkal és részvétnyilatkozattal el tudták háritani maguktól a mulatságrontást.

Utolsó szava ez volt: »miért?« Miért volt mindaz, amiért lelkesedett, harcolt, küzdött, fáradozott hosszú közpályáján keresztül ez a nagy ember? A kalapos király csak egyszer törölte el egyetlen tollvonással minden alkotását, ám hányszor kellett ezért a tollat kezébe venni Andrassy Gyulának? Miért volt ennyi harc, ennyi keserűség, ennyi összeomlás, ennyi bánatalom elszenvéde? Amerre nézett, csak sirhalmot látott s élete éltető gondolatait maga írta fel a sirhalmok keresztjeire. Élete a tartalmas meddség volt, a harc nélküli küzdelemé, a sikertelen sikeré. Már csak a halál békélteti össze a sorssal, amivel ő megbékélni nem tudott sohasem.

Fasiszta hadkötelezettség: 65 év

(Budapesti tudósítónk telefonjelentése.) Rómából jelentik: Mussolini, mint hadügyminiszter a minisztertanács mai ülésén java-

sította, hogy a hadköteles kort az 55 éves kortól 65 éves korig emeljék fel. A minisztertanács a javaslatot elfogadta.

Egy autótaxi soffört udvari teremesterré neveztek ki

London, június 12. Hír szerint a három legelőkelőbb udvari méltóságra a Labour Party képviselői közül neveznek ki hármat és pedig Jack Haynes-t, aki előzőleg rendőr volt, he-

lyettes főkamarássá, Ben Smith-et, aki autótaxi vezető volt, udvari teremesterré és Tom Hendersen volt hajóácsot királyi udvari mestsallá nevezik ki.

„A kisántant lépésének nem volt Magyarország ellenes éle“

Bukarestben és Belgrádban elégedetlenek a magyar válasszal

(Budapesti tudósítónk telefonjelentése.) A kisántant tegnapi lépésével kapcsolatban hivatalos körökben hangsúlyozzák, hogy a kisántant lépésének Magyarországgal szemben nem volt ellenséges éle.

Az Adeverul szerint Bukarestben Walkó külügyminiszter válaszát elégtételnek tartják, amit Budapesten kifejezésre is fognak juttatni.

Belgrádból jelentik: A belgrádi lapok közül egyelőre csak a Pravda foglal állást Walkó külügyminiszter válaszával kapcsolatban. A Pravda többek között ezeket írja:

— Walkó külügyminiszter válasza Magyarország szempontjából nem mondható szerencsésnek és minden bizonytalansággal egész Európa pacifista közvéleménye élesen el fogja ítélni (!). Magyarország úgy látszik, újabb Európa nyugtalanítását célzó kalandorpolitikát akar követni.

Hasonló hangnemben folytatódik a cikk, amely azzal fejeződik be, hogy a józan Európa pacifizmusa elég erős ahhoz, hogy megvédje a világbékét.

Bukarest, június 12. A különböző pártállású román lapok továbbra is nagy izgalmat mutatnak Bethlen miniszterelnök legutóbbi budapesti beszéde miatt és meglepetésüknek adnak kifejezést afelett, hogy a magyar kormány eddig nem tett erre vonatkozóan nyilatkozatot. A kormánypárti Lupta és az ellenzéki Viitorul egyaránt éles szavakban követeli az optansügyi tárgyalások félbeszakítását, mivel a Bethlen beszéde következtében keletkezett helyzetben annak folytatása komédia volna.

A Viitorul az ellen is tiltakozik, hogy Davilla visszautazott Bécsbe. Azt mondja, hogy a Bethlen beszéde a legjobb alkalom arra, hogy félbeszakítsák a bécsi tárgyalásokat. Románia budapesti demarsát hosszabb megbeszélések előzték meg, a román külügyminiszter és a bukaresti magyar követ, valamint a külügyminiszter és a miniszterelnök között. Mint ismeretessé válik, a román külügyminiszter eredetileg kollektiv demarsot javasolt, azonban Benes cseh külügyminiszter különösen fellépést követelt. Románia a demars-